

EEVA LOUKO

Käärmeiden
MAA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Kirjailija kiittää tuesta Otavan Kirjasäätiötä sekä Kirjallisuuden edistämiskeskus KIDE:ttä.

Copyright © Eeva Louko ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-45867-8

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2023

J:lle, joka vei minut merille

22.7.2000
Klo 04.16

Tämä oli virhe. Meidän ei olisi pitänyt tehdä tätä. Tulla tänne.

Baby haluaa lähteä pois. Paeta. Niin minäkin.

Mutta en tiedä miten.

Juoksemme rannalle, vaikka polku sinne on hankala ja kompastelemme. Vene on kadonnut kuin tuhka tuuleen. Olen varma, että sidoimme sen umpisolmuilla kiinni. Nyt sitä ei enää näy missään.

Ihan kuin meri olisi nielaissut sen.

Kuulen Baby'n juoksemisesta raskaan hengityksen. Hän miettii samaa kuin minäkin.

Me emme pääse pakoon.

Olemme jumissa.

Ymmärrän nyt. Ymmärrän, mitä kaikki tarkoitti.

Jostain kuuluu rasahdus.

Pieni ääni, kuin joku olisi astunut oksan päälle. Pieni ääni, mutta me molemmat tiedämme, mitä se tarkoittaa.

Minua pelottaa.

Luku 1

Anton tuijotti tietokoneen ruutua. Hiekansävyiset hiukset törrötivät sotkuisina ja siniset varjot silmien alla saivat miehen kasvot näyttämään vihaisilta. Helsingin poliisilaitoksen kulahtanut ankeus korosti Antonia ympäröivää murjottavaa tunnelmaa.

– Älä näytä noin synkältä. Ihana ilma, pitäisikö sunkin käydä ulkona joskus, töihin saapunut Oona hymyili ilkkurisesti työparilleen.

Hän käveli ikkunoille ja avasi ne. Hento lintujen viserrys ja orastavan kesän aamunraikas tuoksu leijailivat huoneeseen. Lomat olivat enää vain viikkojen päässä.

Anton irvisti.

– Täytän tänään vuosia. Neljäkymmentä. Aikamoista.

– Sulla on synttärit? Mikset kertonut mitään? Onnea, pyöreitä vielä! Oletan, että synttärit ovat positiivinen asia? Oona naurahti ja istahti työpisteelleen.

Anton pyöräytti silmiään.

Neljäkymmentä vuotta. Mihin kaikki vuodet olivat sujahtaneet? Työ väkivaltarikosyksikössä ja sitoutumista välttelevä sinkkuelämä olivat pitäneet hänet kiireisenä. Viimeisen puolen vuoden aikana kaikki oli kuitenkin heittänyt häränpyllyä. Lauttasaarelaisen opettajan Harri Vaaran väkivaltainen kuolema oli syössyt koko tiimin monimutkaiseen rikostutkintaan, joka päättyi melkein tragediaan. Oli ollut vain hiuskarvan varassa, ettei harhapoluille ajautunut tut-

kinta maksanut ylimääräisiä henkiä. Anton joutui myöntämään, että oli antanut henkilökohtaisen elämänsä häiritä rikostutkintaa. Hän oli mokannut. Kaiken jälkeen pomo oli ottanut hänet keskusteluun, mutta tämä oli ollut reilu. Anton sai uuden mahdollisuuden, mutta suoriutumista tarkkailtaisiin.

– Mitä meinaat tehdä tänään? Onko jotain erityistä mielessä, joku erityinen tyyppi kenties? Oona kiusoitteli.

Anton irvisti ja pudisti päätään. Hänellä ei ollut ketään erityistä.

Ei Anskun jälkeen. Hän ei ollut kuullut Anskusta mitään sen jälkeen, kun he olivat nähneet sairaalan käytävässä viime syksynä.

– Käydään vaikka juhhalounaalla, katson meille jonkun hyvän paikan. Voitaisiin mennä ihan keskustaasti, jos on rauhallista, Oona jatkoi hyväntuulisesti.

Oona oli oikeassa. Ehkä hän oikeasti ottaisi niskalengin ikään tymisestä, koko pitkän kevään jatkuneesta matalalennosta ja lähtisi illalla pitkästä aikaa radalle. Ehkä jopa lataisi taas Tinderin. Se oli ollut tyhjän panttina useamman kuukauden.

Kännykkä tärisi pöydällä. Anton oli saanut aamuvarhaisesta huolimatta jo muutaman onnitteluviestin, mutta nyt tutun poliisipartion numero vilkkui näytöllä.

– Meillä on vainaja. Ei vaikuta luonnolliselta kuolemalta, konstaapeli kertoi puhelimesta.

– Missä?

– Käärmesaarella. Lauttasaaren liepeillä. Vainaja makaa saaren kaakkoisosassa olevassa kalliorotkossa.

– Lähdemme tulemaan.

Anton tunsi veren kohisevan suonissaan pitkästä aikaa. Synkkä olo haihtui. Ehkä tässä olisi hänen mahdollisuutensa päästä takaisin peliin kiinni ja näyttää, että hän kuului väkivaltarikosyksikköön. Herätä eloon.

– Synttärilounas saisi jäädä toiseen kertaan, mutta pääset kuitenkin nauttimaan veneretkelle, hän totesi Oonalle.

Jalka pilkisti tiheään varvikon ja kiviröykkiöiden seasta. Nainen makasi vatsallaan, raajat olivat taipuneet luonnottomaan asentoon. Hänellä oli yllään kireät pillifarkut ja kesäinen toppi. Vaaleat pitkät hiukset levittäytyivät ruumiin ympärille kuin lonkerot. Suortuvista erottui verta.

Anton seisoj kapean rotkon reunalla. Hän rutisti kulmiaan. Rotko oli kapea ja jyrkkä, ja sitä ympäröi tiheä aluskasvillisuus, kivikasat ja puiden juurakot. Pohja oli täynnä teräväreunaisia kiviä. Sinne voisi pudota yhdenkin harha-askeleen myötä.

– Kävin jututtamassa vainajan löytänyttä henkilöä. Hän oli tullut tänne veneellään Laajasalosta. Luuli aluksi, että rotkossa makaa loukkaantunut eläin. Soitti hätänumeroon kun tajusi, että kyseessä on ihminen, Oona kertoi kävellessään Antonin viereen rotkon reunalle.

Anton nyökkäsi hajamielisesti. Hän keskittyi katsomaan teknisen tiimin työskentelyä ruumiin ympärillä. Naisen hiuksia siirrettiin kasvoilta paraikaa näytteenottoa varten.

– Mitä –, Oona parahti.

Kaunispiirteiset kasvot olivat vääntyneet luonnottomaan irvistyukseen. Silmien sameudesta huolimatta niistä paistoi kauhu.

– Mitä tuo oikein tarkoittaa? Oona jatkoi.

– En tiedä.

Sitten alhaalta kuului huuto.

– Täällä kivenlohkareiden välissä on jotain.

Kumihanskaan puetusta kädestä roikkui multainen ja likainen kaulaketju.

Ketjun päässä heilui keltakultainen riipus. Auringonvalo siivi-

löityi havupuiden välistä riipukseen, ja hetken koru hehkui lähes yliluonnollisen kultaisena.

Veri pakeni Antonin kasvoilta. Hän katsoi korua kivettyneenä.

Aika hidastui.

Hän oli varma, että oli nähnyt korun jossain aiemmin.

Mutta missä?

Luku 2

Ronja sulki työläppäriin ja vilkaisi ympärilleen. Toimituksessa oli hiirenhiljaista. Kuten aina. Tosin kyseisessä toimituksessa ei ollut töissä kuin hän, päätoimittaja ja osa-aikainen toimitusassistentti. Eikä paikkaa oikeastaan voinut kutsua edes toimitukseksi sanan varsinaisessa merkityksessä. Sellaiseksi kiihkeäksi kuhisevaksi muurahaispesäksi, jollaisia toimitukset isoissa päivälehdissä olivat. Tämä oli jotain ihan muuta. Piskuisen paikallislehden tilat sijaitsivat Lauttasaari-Seuran kanssa samoissa tiloissa Punaisessa huvilassa. Idyllisessä, parisataa vuotta vanhassa punamultaisessa puutalossa keskellä saarta ja sen modernia keskustaa. Kuin toisessa ulottuvuudessa, kaukana nykyajan sykkeestä. Täällä oli hiljaista kuin huopatossutehtaalla.

Vanha puulattia narahteli, kun Ronja sipsutti ulko-oven vieressä olevalle naulakolle ja nappasi neuletakkinsa ylleen.

– Mihin olet menossa näin aikaisin?

Ronja säpsähti tulijaa.

– Ai moi Lauri, hän sipaisi hiukset hermostuneena korvan taakse.

Pitkä, tummapiirteinen ja raamikas mies katseli häntä ovi-aukosta huvittuneena. Katse oli läpätunkeva. Miehellä oli päivän lehdet kainalossa ja pahvimuki kädessään.

– Lounaalle.

– Vai niin. Sen sinun poikaystäväsi kanssa? Laurin hymy ei hyytynyt.

Ronja hymähti.

– Niin joo. Siis Villen, hän vastasi ja oikaisi ryhtiään.

Lauri käveli työpisteelleen ja istahti alas rennosti. Valkoiset tennarit hohtivat jaloissa.

– Eteneekö huomisen juttu?

Ronja nyökkäsi lyhyesti.

– Se on jo valmis. Kuvatiedostot ovat jo taitossa käsiteltyinä. Niistä tuli mielestäni kivoja, Ronja selitti ja huomasi nypläävänsä neuletakkinsa helmaa.

– Kerro terveisiä, Lauri hymyili ja kääntyi koneelleen.

Ronja harppoi sokkeloiseen portaikkoon ja sieltä käytävää pitkin alas Punaisen huvilan vehreälle etupihalle. Pari seuruetta istui talon alakerran uuden artesaanikahvilan ulkopenkeillä ja nautti pullakahveista. Linnut visersivät korkealla. Syreeni tuoksui.

Puhelimen pirinä viilsi idyllin läpi. *Ansku soittaa.*

– Hemmetin Lauri, Ronja puuskahti mutta kurkki samalla olkansa yli, ettei kukaan kuullut.

– Mitäs se nyt?

– Se kytää ihan koko ajan. Ihan kuin olisin joku teini-ikäinen harjoittelija.

– Eikö pomot ole sellaisia? Kuuluu työtehtäviin, alaisten silmälläpitäminen, Ansku hymähti.

Ansku ja Ronja olivat tunteneet lähes koko elämänsä ja kasvataneet yhdessä aikuisiksi. Ansku osasi rauhoittaa repaleisia hermoja löytämällä oikeat sanat.

– Ärsyttävää se on. Voisi antaa vähän siimaa, olen ollut tuolla töissä kuitenkin jo kuukausia, Ronja puuskahti ja käveli määrätietoisesti Punaisen huvilan pihalta Kauppaneuvoksentielle. Pari

harppausta ja hän oli Otavantiellä. Kauppakeskuksen ovista sisälle ja liukuportaita alas metrotunneliin.

- Onko kaikki hyvin?
- Ihan jees. Vähän jännittää. Toivottavasti kaikki on kunnossa.
- Tsemppiä. Nähdään illalla sitten.

Ronja sulloi puhelimen taskuun ja käveli laiturille. Kaksi minuuttia. Hän istahti hetkeksi uudenkarhealle penkille ja katseli ympärilleen. Lauttasaaren asema oli avattu vain muutama vuosi sitten. Metrossa oli edelleen tiettyä uutuudenviehätystä, sillä Ronja oli käyttänyt hitaasti nytkyttäviä, hikisenlikaisia paikallisbusseja Lauttasaaresta keskustaan koko nuoruutensa. Metro tuntui kansainväliseltä tuulahdukselta. Melkein saattoi kuvitella olevansa jossain Helsinkiä suuremmassa kaupungissa.

Ronja tuijotti tyhjää laituria. Elämä oli viimeisen puolen vuoden aikana muuttunut paljon. Lontoo oli jäänyt taakse. Viime syksyn dramaattisten tapahtumien jälkeen Ronja oli päättänyt kokeilla pitkästä aikaa asumista kotimaassaan, katsoa, josko hän juurtuisi tänne uudestaan. Hän oli asunut Lontoossa niin kauan. Koko aikuisikänsä. Vasta isän kuolema oli saanut hänet tajuamaan, että hän oli paennut menneisyyttään. Ja myös se, ettei hänellä ollut tällä hetkellä Lontoossa mitään, mihin tarrautua. Edellinen työpätkä oli päättynyt ja hänen paras Lontoon-ystävänsä Max oli ilmoittanut yllättäen lähtevänsä Pariisiin. Hän oli saanut unelmien duunipaikan. Mitä Ronjalla olisi enää Lontoossa? Ei työpaikkaa, ei asuntoa, ei kämppäkaveria. Vaakakupin toisella puolella olivat painaneet väsymys pakenemiseen ja parisuhde Villen kanssa. Ja työ. Mutta tämä työ... se ei ollut ihan sitä mitä Ronja oli ajatellut uransa seuraavaksi askeleeksi.

Oranssi juna saapui laiturille ja keskeytti harhailevat ajatukset. Ronja hyppäsi kyytiin. Ovet suhahtivat kiinni ja metro katosi pimeään tunneliin.

Café Lasipalatsin terassilla keskustassa oli rauhallista puoli yhdentoista aikaan. Siellä täällä istuskeli aurinkolasipäisiä ihmisiä. He nojailivat taaksepäin ja antoivat korkealla taivaalla tanssivien valonsäteiden imeytyä talven jäljiltä kelmeään ihoon. Lämpö tuntui ihanalta.

– Kävin hankkimassa häälahjan. Ei ole kyllä mitään ihan ilmaisia tavaroita siinä lahjarekisterissä, Ville kertoi ja hörppäsi lusikalla kermaista lounaskeittoaan.

– Häälahjan?

– Niin. Sinne häihin. Älä vain sano, että olet unohtanut koko jutun? Ville katsoi Ronjaa huvittuneesti.

Hän todella oli unohtanut kokonaan. Hemmetti.

– Oliko ne häät viikon päästä?

Ville lopetti syömisen.

– Mehän puhuimme tästä jo viikko sitten, muistatko? Häät ovat tämän viikon lauantaina. Kutsu on avec, ja haluaisin kyllä tyttöystäväni mukaan seuralaisekseni, jos hän vain muistaisi saapua paikalle, Ville naurahti ja sipaisi hiussuortuvan pois Ronjan kasvoilta.

Villen katse oli lempeä.

– No eipä siinä, täytyy kaivaa jostain joku riittävän upea juhla-kolttu. Veikkaan, että nämä juhlat ovat kyllä kaikin tavoin viimeisen päälle, Ronja hymähti kepeästi.

Silja Laineen häät. Silja oli ollut lukion kaunotar. Kaikki halusivat joko olla kuin Silja tai Siljan kanssa. Silja oli menossa naimisiin jonkun turkulaisen rahamiehen kanssa ja halusi järjestää häät vanhassa kotikaupunginosassaan. Hän oli kutsunut häihin-sä puoli Lauttasaarta.

– En ole nähnyt Siljaa vuosiin. En lukioaikojen jälkeen, Ronja jatkoi haukaten samalla sämpylää.

– Hän on ilmeisesti kutsunut sinne tosi laajalla skaalalla porukkaa. Puolet vanhoista koulututuista ovat saaneet kutsun. Sitä

samaa porukkaa, missä pyörittiin. Muistatko Ollin ja Tommin? Nekin ovat tulossa.

– Ansku ja Millakin, Ronja naurahti.

– Eli mennään porukalla? Voi tulla tosi hauskat juhlat.

Ronja irvisti. Ehkä.

– Tai sitten vaivaantunut yritys herätellä vanhoja lukioaikoja henkiin.

– Älä nyt ole noin negatiivinen. Häähän ovat iloinen juhla, Ville hymyili komeaa hymyään Ronjalle.

Ronja hymyili takaisin ja lusikoi viimeiset keitonrippeet suuhunsa.

– Täytyy kohta lähteä jatkamaan duunia.

Ville nyökkäsi ymmärtäväisesti.

– En tiedä mitä Milla ajatteli, kun keksi että sopisin tuonne, Ronja puuskahti kuitenkin eikä tehnyt elettäkään noustakseen.

Perinteikäs Lauttasaari-lehti oli palkannut uuden päätoimittajan uudistamaan brändiä 2000-luvulle. Laurin tehtäväksi tuli viedä vahvasti paikallinen julkaisu nettiin: hänen oli tarkoitus toteuttaa printtilehden rinnalle nykyaikainen verkkosivu, jossa olisi kiinnostavia, ajankohtaisia uutisjuttuja. Yksi asia ja pari vinkkiä oli johtanut toiseen, ja ennen kuin Ronja huomasi, oli hän ensimmäistä päivää kotikonnuillaan muutoksen pyörteissä olevan paikallislehden toimittajana – ja syyti juttuja uudenkarheille verkkosivuille.

– Pitikin olla epätoivoinen ja työtön.

– Etkö pidäkään siitä? Sehän on kuitenkin alan työtä, ja vaki-
tuinenkin, Ville kysyi.

– No onhan tässä omat puolensa. Paikallislehdet merkitsevät asukkaille paljon, ja tulee todella olo, että saan vaikuttaa ihmisten elämään. Mutta tämä netissä käpistelemine. Se ei johda mihinkään... Haluaisin tehdä pitkiä feature- ja ilmiöjuttuja, kunnon re-

portaaseja, tiedätkö. Sen takia opiskelin journalistiksi. Mutta nyt väsään viikosta toiseen yhdentekeviä pikku-uutisia verkkosivulle, jota tuskin kukaan edes lukee, Ronja yritti sanoittaa tuntemuksiaan.

– Ehkä siinä kestää hetki? Lehti kuitenkin on ollut niin pitkään pelkkä paperijulkaisu. Sillä on pitkät perinteet. Ehkä tuo verkkotekeminen tuo uusia kulmia ja kiinnostavaa tekemistä? Jo se on lottovoitto, että löysit vakituisen paikan. Siinä on paljon, mistä olla kiitollinen tässä maailmantilanteessa, Ville jatkoi.

Ronja irvisti. Ville aina näki kaikessa hyviä puolia. Tyytyi siihen, mitä on. Ronja tunsu olonsa Villen seurassa välillä kunnan ankeuttajaksi. Mutta hän ei voinut kunnianhimoilleen mitään.

– Lauri haluaisi tehdä Lauttasaari-lehdestä verkkomedian, jossa on paljon skuppeja, kun oikeasti lehti on pesunkestävä paikallislehti ja täynnä juuri niitä ruohonjuuritason haastatteluja. ”Mitä Pirkko puuhasi paikallismarkkinoilla” -tyylisiä. Ei sinne sovi muunlaiset hommat. Olen varma, että tämä nettisivuprojekti haudataan nopeasti. Lauri sopisi paremmin johonkin iltapäivälehteen.

– Ehkä sitä ei otettu? Ville naurahti.

Ronjaa huvitti.

– Onko se ollut siis jotenkin inhottava? Ville kysyi.

– Ei. Mutta on se vaativa. Tosin ei ne pomot Lontoossa sen kummempia ole, Ronja vastasi nopeasti. Laurista oli jostain syystä vaikea puhua Villelle suoraan.

– Mutta mitä olet kertonut, niin työolot Lontoossa oli ihan mitä sattuu. Kannattaa olla tyytyväinen, että palkka juoksee noinkin vähällä vaivalla ja työpaikka on ihan tässä vieressä. Kyllä se Laurikin siitä rentoutuu vielä, kun näkee, miten upea olet, Ville jatkoi ja katsoi Ronjaa pehmeästi.

Ronja ei kuitenkaan ollut varma. Pieni pistos sydämessä kertoi muuta. Hän kaipasi ulkomaille. Vai kaipasiko hän vain menneisyyteen? Eikö hän osannut päästää irti siitä, mitä ei enää ollut? Ronjasta tuntui, että hän oli tällä hetkellä uuden ja vanhan välissä. Eteenpäin meneminen oli vaikeaa, mutta taakse ei enää pääsyt. Puoli vuotta oli kulunut laiskanpulskeassa tilassa Lauttasaaressa. Liian mukavaa ja pehmoisaa.

– Musta se on luonnollista, että ihminen palaa juurilleen aikuistuttuaan. Joskus parhaat jutut löytyvät läheltä, eikös niin? Ville hymyili ja otti Ronjaa kädestä.

Ronjan sisällä levottomuus kasvoi.

Luku 3

Tietokoneen ruudulla pyöri mustavalkoinen epäselvä hahmo. Se sätki, ojenteli raajojaan ja välillä katosi pikselimössön taakse kokonaan.

– Tuolla on keuhkot. Ja sydän... pysäytän. Otetaan mitat, lääkäri puhui ja pyöritteli ultraäänianturaa Anskun geelillä valellun paljaan vatsan päällä.

Vauva. Se oli ihan oikea vauva jo. Miten aika oli voinut kulla näin nopeasti ja siitä viiden sentin sintistä kasvaa pullea lapsenalku, jolla oli kaikki raajat paikoillaan ja Anskulta peritty leukalinja? Hän ei millään pystynyt uskomaan koko asiaa.

Hän olisi kohta äiti.

– Kaikki näyttää olevan hyvin. Todennäköisesti vatsakivut liittyivät vauvan kääntymiseen pää alaspäin. Sinun kannattaa viimeistään nyt höllätä töissä. Vauvalla on jo aika ahdasta, se saattaa painaa elimiä epämurkavasti, lääkäri hymyili.

– Halusin vain kuulla, että kaikki on hyvin. Kohtahan tässä sitten näkee vauvan livenä, Ansku hymyili kankeasti, nousi tutkimuspöydältä ja nyökkäsi lähdön merkiksi.

Milla odotti jo oven toisella puolella.

– Oliko kaikki hyvin?

– Olivat vain harjoitussupistuksia. Käski höllätä töissä, mutta sitä en kyllä pysty tekemään.

– Ihanaa, että kaikki on hyvin. Kannattaa kuunnella lääkäriä. Yritä nyt vain nauttia tästä, raskaus on niin ainutkertaista aikaa, Milla kannusti.

Ansku hieroi vatsaansa. Asia ei todellakaan ollut niin yksinkertainen.

– Mennäänkö? Mulla alkaa kohta duunit, ajattelin kävellä, että saan vähän raitista ilmaa ja liikuntaa.

Hissi kuljetti heidät jugendtalon katutasoon ja pysähtyi kohtaen. Mannerheimintie sykki elämää, kun he painoivat klinikan raskaan ulko-oven takanaan kiinni. Puiden vastapuhjenneet lehdet hohtivat neonvihreinä ryppäinä mukulakivikatuja vasten.

– Aiotko pistää Antonille viestiä, että kaikki on hyvin? Milla kysyi varovasti.

Ansku sipaisi kasvoille lentäneen vaalean, pitkän suortuvan takaisin korvan taakse. Töihin kiitävät ihmiset ohittivat heidät tuhahtaen.

– Ei me olla tekemisissä. Oltu varmaan puoleen vuoteen.

Ansku katseli vastavalossa seisovaa Millaa siristäen. Aurinko loi sädekehän Millan kasvoille.

– Vieläkään? Etkö ole vähän... pitkävihainen?

Ansku mulkaksi Millaa.

– En ole vihainen. Olen surullinen. Siitä ettei lapsella ole isää. Siitä, että Antonilla oli mahdollisuus lähteä mukaan tähän mutta hän päätti toisin. En aio pakottaa ketään isäksi.

Milla yritti kuitenkin vielä:

– Ehkä voisit jossain kohtaa vielä jutella sen kanssa. Ei se ainakaan huonontaisi tilannetta.

Ansku kohotti olkapäitään. Hän ei alkaisi inttämään nyt asiasta. Anton saisi itse ottaa yhteyttä.

– Ehkä. Mutta en pysty ajattelemaan sitä nyt. Mulla alkaa kohta työvuoro.

He saapuivat Kalevankadun ja Hietalahdenkadun kulmaan. Hietalahden kauppahalli tönötti torin kulmalla, kirpputori oli jo pystytetty talven jäljiltä. Torin, taivaan ja talojen välistä pilkottavan meren värit leimusivat kirkkaina pimeän talven jälkeen.

– Sovittiin Topin kanssa, että nähdään suoraan terapiassa, Milla huikkasi ja lähti kohti Bulevardia.

Ansku katsoi hetken Millan perään. Sitten hän lähti kohti Lauttasaarta.

Luku 4

Matka Käärmesaaresta takaisin poliisilaitokselle kesti turhauttavan kauan. Aurinko porotti tuulilasin läpi, ja Antonin paita liiskaantui inhottavasti selkään kiinni. Poliisilaitokselle päästyään hän vaihtoi heti kaapistaan varapaidan päälle ja joi puoli litraa vettä. Oona lähti hakemaan heille lounasta lähikuppilasta. Lisää pikaruokamoskaa, mutta sille ei nyt voinut mitään. Huomenna olisi taas treenipäivä.

Ruumis Käärmesaassa. Vaalea nainen pudonnut kuolemaansa. Vai työnnetty? Oliko heillä käsissään murha?

Ainakin jotain heillä oli.

Anton mietti Käärmesaaren kivirykelmien seasta löytynyttä kaulaketjua. Ketjussa roikkuva riipus oli lähemmin tarkasteltuna puolikas sydän, jonka toinen puoli oli sahalaitainen. Kuin sydän olisi revitty kahtia. Lian ja pinttyneen maa-aineksen läpi erottui kullattu, sileä pinta. Missä hän oli nähnyt sen aiemmin? Anton kaiveli muistinsa lokeroita, mutta ajatus ei pulpahtanut pintaan. Oliko riipus Käärmesaaresta löytyneen vainajan vai jonkun muun? Ja miksi koru oli tungettu piiloon kallioiden väliin? Hänen pitäisi antaa aivoilleen aikaa työstää informaatiota.

– Täältä tullaan, ostin pepperonia, Oona kantoi pitsoja ja kah-ta kokispulloa.

Vesi herahti kielelle pelkästä ajatuksesta.

– Paljon onnea. Sitä täyttää neljäkymmentä vain kerran, Oona kohotti kokispullon ja kippisti.

Pitsa maistui taivaalliselta. He mutustivat synttärateriaa hiljaisuudessa.

– Käydään läpi faktat, Anton rikkoi hiljaisuuden ensin.

Oona pyyhkäisi rasvaisia käsiään paperiin ja klikkasi oikean tiedoston auki.

– Uhrin käsilaukusta löytyi lompakko, jossa oli ajokortti. 28-vuotias Elsa Kristiina Kataja. Väestörekisteritietojen mukaan hän oli syntynyt Lappeenrannassa, mutta asunut nyt noin kolmisen vuotta Lauttasaarella. Työskenteli lastentarhanopettajana paikallisessa päiväkodissa. Vainajan vanhemmat asuvat Lappeenrannassa. Heille on ilmoitettu. Olivat ymmärrettävästi järkyttyneitä, eivät saaneet sanaa suustaan. Soitan uudestaan myöhemmin.

– Okei. Mitä muuta?

– Elsa asui Lauttasaarella Melkonkadulla. Tekninen tiimi on jo mennyt paikalle tutkimaan Elsan huoneen. Asunnossa asuu myös toinen naispuolinen henkilö. Kämppekaveri.

– Haluamme jututtaa häntä ensi tilassa.

– Sovin jo, että hän odottaa siellä. Kämppis lupasi kutsua myös Elsan poikaystävän asunnolle.

Oona oli ollut tehokas.

– Mitä meillä on vainajasta muuten? Mihin hän kuoli?

– Mäkinen lupasi soitella ihan kohta ja antaa alustavia tietoja kuolinsyystä, Oona vastasi ja katsoi samalla kelloa.

Mäkinen oli heidän luottopakkinsa, vuosikymmenten kokemuksella varustettu oikeuslääkäri, joka ymmärsi poliisin tarvitsevan heti jotain kättä pidempää – eikä vasta sitten, kun tieto oli satavarmaa.

– Vainajan ilmeessä oli jotain todella pelottavaa. Jotain... lähes demonista, Oona mietti ja tunki lopun pitsastaan suuhunsa.

– Demonista? Ei kai sentään, Anton naurahti mutta vakavoi-
tui saman tien.

Hän nimittäin mielti itse ihan samaa. Kauhunsekaiseen ir-
vistyukseen jähmettyneet kasvot. Mitä naiselle oli oikein tapah-
tunut ennen kuolemaa? Mitä nainen oli nähnyt viimeisillä het-
killään?

Puhelin pirisi. Mäkinen piti lupauksensa. Anton laittoi puhe-
limen kaiuttimelle.

– Ajattelin, että haluaisitte jotain alustavaa. Varmaan olette jo
keksineetkin, ettei kyse ole luonnollisesta kuolemasta, Mäkinen
totesi.

Anton mielti Käärmesaaren kivirotkosta löytynyttä ruumista.
Vatsallaan makaava nainen, raajat luonnottomasti vääntyneinä.
Musta ripsiväri oli tuhriintunut poskiin ja takkuisiin kultanvaa-
leisiin hiuksiin. Siniset silmät tuijottivat kuoleman samentamin
silmin taivasta kohti.

– Perusterve nainen, ei todettuja sairauksia. Ei suurempia
ulkoisen trauman merkkejä, ainoastaan pinnallisia ihorikkoja.
Todennäköisesti tulleet putoamisen seurauksena. Rigor mortis
alkanut jo väistymään, lautumat eivät olleet enää poispainetta-
vissa ja vatsasta löytyi mädäntymiseen sopivaa tummentumaa.
Tämä kaikki viittaa siihen, että vainaja on menehtynyt ennen pu-
toamistaan eilen noin kello yhdeksän ja puolenyön välillä.

– Mihin hän menehtyi? Anton kysyi.

– Niin. Tämä onkin sitten hieman erikoisempi juttu. En ole
nähty tällaista tapausta urani aikana kertaakaan. Piti ihan tar-
kistaa Myrkytystietokeskuksesta, voiko tämä pitää paikkansa.
Tämä on niin... vanhanaikainen tapa kuolla.

Anton ja Oona katsoivat toisiaan. Vanhanaikainen?

– Strykniinimyrkytys, Mäkinen jatkoi.

– Mikä?

– Ihmettelitte todennäköisesti, miksi vainajan kasvoilla on niin kummallinen ilme. Se irvistys. Se on ensimmäinen indikaatio strykniiinistä. Trismus eli leukalihasten lukko aiheuttaa irvistävän ilmeen strykniiinimyrkytyksessä.

– Kuin jostain Agatha Christien romaanista. Stylesin tapauksessa nimenomaan tapettiin strykniiinillä, Oona naurahti.

Anton katsahti Oonaan. Hän ei ollut tiennyt, että Oona luki vapaa-ajallaan dekkareita.

– Lähes klisee, jos niin voi sanoa murhatutkimuksesta, Mäkinen myönsi.

– Onko strykniiini niin tehokasta tavaraa, että sillä voi tappaa ihmisen? Oikeasti, ei vain dekkareissa, Anton kysyi.

– On. Strykniiini on erittäin voimakas myrkkyy. Yksi gramma riittää arvioiden mukaan tappamaan yli kahdeksan ihmistä. Meidän 58-kiloiselle uhrillemme noin 100 milligrammaa olisi riittävän tappava annos. Puhdas strykniiini on kidemuotoista, mutta liuotettuna muutama lusikallinen riittää.

– Mistä sitä oikein saa?

– Strykniiiniä käytettiin 1920- ja 1930-luvulla lääkkeenä, mutta nykyään sitä ei määrätä reseptilääkkeenä missään. Suomessa se on kielletty aine, ja myös ulkomailla käyttöä on rankasti rajoitettu. Sen, mistä myrkyttäjä on ainetta löytänyt, jätän teidän selvitettäväksi. Minä avaan ruumiita ja määrittelen kuolinsyyntä, en kartoita myrkytysten ostopaikkoja, Mäkinen tuhahti.

Anton katsoi Oonaa. He tarvitsisivat lisää tietoa strykniiinistä ja keinoista hankkia sitä, laillisista ja laittomista. Nyman voisi olla juuri oikea henkilö tiimiin, Anton ajatteli. Sitten hän kysyi:

– Miten myrkkyy toimii?

– Se vaikuttaa keskushermostoon ja aiheuttaa voimakkaita lihaskouristuksia, jäykkyyttä ja kramppeja. Myös ahdistuneisuutta. Erittäin kivulias ja epäinhimillinen tapa kuolla. Yleensä uhri

on tajuissaan ja ehtii ymmärtää, mitä tapahtuu. Lopulta kuolema tulee tukehtumalla, kun hengityselimistö lamaantuu. Vainajan elimistössä oli strykniiniä sen verran runsaasti, että hänelle kuolema on saapunut arviolta noin tunnin parin päästä aineen nauttimisesta.

– Tiesiköhän uhrimme, että joi strykniiniä? Anton mietti ääneen.

– Liuotettu strykniini on väritöntä. Se maistuu kitkerältä, mutta jos sen sekoittaa esimerkiksi alkoholiin, sitä ei välttämättä havaitse. Toki jos ihminen on jo valmiiksi ahdistunut tai pelottavassa tilanteessa, hän ei osaa yhdistää tuntemuksiaan myrkytysoireisiin.

Elsan viimeiset hetket olivat olleet tuskalliset. Anton nielaisi. Ajatus tuli mieleen.

– Oliko Elsa raiskattu?

– En löytänyt merkkejä seksuaalisesta väkivallasta, Mäkinen vastasi.

Anton kiitti oikeuslääkärinä tiedoista ja lopetti puhelun pikaisesti. Sitten hän katsoi Oonaa, joka odotti jo valppaana.

– Ehkä Elsan henkilökohtaisesta elämästä löytyy vihje. Lähdetään jututtamaan sitä kämppäkaveria, Anton sanoi ja nousi.

Luku 5

Auringonvalo heijastui Melkonkadun modernien kerrostalojen lasipinnoista niin, että teki mieli siristää silmiään. Anton ja Oona eivät kuitenkaan jääneet nauttimaan kevätauringosta, vaan kävelivät rivakasti sisään Elsan kotitalon ulko-ovesta. Oikean asunnon ovi oli heti oikealla.

Itkeneen näköinen nuori nainen avasi oven ja esittäytyi Annikaksi. Hän päästi heidät sisälle ensimmäisen asuinkerroksen huoneistoon.

Tekninen tiimi oli jo ehtinyt eristää teipillä vasemmalla olevan makuuhuoneen. Elsan huoneen. Anton ja Oona kävelivät viihtyisään, vaaleasävyiseen olohuoneeseen. Annika kehotti heitä istumaan. Sohva upotti mukavasti. Vastapäisessä nojatuolisessa istui kolmekymppiseltä vaikuttava tyylikkäästi pukeutunut mies.

– Petteri Uusitalo, mies nousi tervehtiäkseen ja nyökkäsi jäykästi.

Annika istahti ikkunanpuoleiseen, vaaleanpunaiseen nojatuoliin ja vaipui lypsyyn. Kalpeilta kasvoilta paistoivat tuore järkytys ja epäusko. Hän näytti siltä, että oli itkenyt koko yön ja aamun.

– Olitte siis kämppiksiä Elsan kanssa. Kuinka kauan asuitte yhdessä? Oona aloitti.

– Ehdimme asua tässä lähes kaksi ja puoli vuotta. Minä kysyin, haluaisiko Elsa muuttaa vähän isompaan asuntoon ja sääs-